

Kronika wydarzeń na terenie m.st. Warszawy od 1 sierpnia 1942 do 30 kwietnia 1944

AAN , Delegatura Rządu RP na Kraj, 202/II 44

sierpień .42:

k. 5 8.[sierpnia] O godzinie 0.10 przed domem przy ul Pawiej 83 zostali zastrzeleni przez posterunek łotewski aryjka Janicka Maria, lat 56 i jej syn Marian, lat 22

9. o godz 23-ej została zastrzelona przez łotewski posterunek aryjka Dziegielewska Magdalena, lat 47. Zwłoki przewieziono do prosektorium.

k. 6 11. O godzinie 6.50 na rogu Lwowskiej i Koszykowej został zatrzymany Olksa Aleksander, lat 33, zam. Tarczyńska 19, gdyż niósł w koszyku kadłub i kości kobiety i nowonarodzonego dziecka.

O godz 14-ej przy ul Smoczej 51 powstał pożar. Spłonęło drewniane urządzenie domu. Straty nieznaczące.

k. 10 16. O godzinie 9.40 w getcie, róg Chłodnej i Żelaznej, został zatrzymany przez Gestapo, po. Biernat Tadeusz z obsługi szmochodowej, za przenoszenie garderoby. Osadzono go w areszcie, przy ul. Krochmalnej 29.

k. 11 17. O godzinie 13-ej przy ul Gęsiej 46, w domu zamieszkałym przez żydów, powstał pożar, skutkiem nieostrożnego obchodzenia się z ogniem mieszkańców. Spłonął dach i część domu.

k. 12. 24. O godzinie 13.15 został aresztowany pol. Kalinowski Antoni, za wymuszanie od żydów pieniędzy. Osadzono go w areszcie przy ul. Krochmalnej.

Został aresztowany pol. Olak Aleksander z 12-go kom. oskarżony o szmugiel z gettem.

k. 13. 26. O godz. 21.45 w przejściu przy ul. Leszno i Żelaznej, zatrzymała policja niemiecka pol. Zawilę Jana. Znalezione przy nim 3 pary damskich reform, 1 koszulę damską, 1 bluzkę i jedno ubranie. Zawilę dotkliwie obito, poczem puszczone.

k. 14. 27. O godzinie 7.30 przy przejściu 2, przy ul Leszno-Żelazna, został zatrzymany, przez policję niemiecką, pol. Staszko Józef z 25-go komisariatu za handel z żydami. Staszkę dotkliwie pobito, zabrano mu dowód, towary, rewolwer i przekazano stojącemu tam poster. Wojciechowskiemu Michałowi z 17-go komisariatu.

WRZESIEŃ 1942

k. 18. 5. O godzinie 11.25 na dworcu W-wa Praga, przy wyładowywaniu wagonu, został postrzelony, przez nieznaną osobę, żyd Izraelski Dawid. Poszukiwanie sprawcy nie przyniosło rezultatu.

O godz 19-ej pol. 7-go komisariatu Przeździecki Henryk, podczas służby na ul. Siennej, użył broni przeciwko aryjczykowi, który chciał się dostać do getta. Strzał chybił, aryjczyk zbiegł.

k. 19. 8. O godzinie 7.30 pol. 11-kom. Mróz Edmund, podczas służby na ul Siennej róg Sosnowej użył broni przeciwko kilku osobom, które usiłowały dostać się do getta. Sprawcy zbiegli.

O godz. 8.30 kilkanaście osób dostało się do getta, chcąc obrabować puste domy. Wysłano patrol z 12-tu osób. Podczas akcji policjanci użyli broni, jednak nikt nie został ranny. Ujęto 16-cie osób, z czego 10 jako niepełnoletnich puszczone, 6-ciu natomiast przekazano urzędowi pracy. Byli to: Rycaj Ryszard zam. Nowe Miasto 1, Czarnecka Anna zam Wronia 19, Szniatała Maria, zam Wronia 51, Lewandowski

Julian, zam Sienna 75, Rup Marjan, zam Iwicka 40, Hołowicz Irena, zam. Śto jerska 19.

O godz 9.30 pol. 7-go komisariatu Ratuszyński Józef, podczas służby na ul. Siennej róg Wielkiej, użył broni przeciwko kilku osobom, które usiłowały dostać się do getta. Strzały chybiły.

O godzinie 10.45 pol. 22-go kom. Gralikowski Edward, podczas służby na ul. Sosnowej róg Siennej, użył broni przeciwko kilku indywiduum, którzy usiłowali obrabować pusty dom. Strzały chybiły, napastnicy zbiegli.

O godzinie 14.50 pol. Mioduszewski Franciszek i Lewandowski Roman postrzelili żyda Chaima Kona, za ucieczkę z transportu prowadzonego na ulicę Stawki. Zabrano go do szpitala żydowskiego.

k. 2214 O godzinie 15.50 z 1-go komisariatu zbiegł aresztowany żyd, Perelsztajn Lejb, lat 15, zam Elektoralna 20. O godz 10.40 na punkcie wyjścia z getta, zostali aresztowani przez niemiecką policję za szmugiel towarów pol. Droszczyński Wacław i Uszyński Jan. przeprowadzono ich do aresztu, przy ul. Krochmalnej 29.

k. 25. 23 O godzinie 16-ej na nasypie W-wa Marki wyrzucono z przejeżdżającego pociągu sześć żydowskich trupów, zmarłych podczas transportu. Zwłoki pochowano.

Październik 1942

k. 33. 4 [października]. O godzinie 12-ej pol. 26-go kom. Stelmach Antoni, podczas służby na granicy getta, przy ul. Pańskiej, użył broni przeciwko kilku osobom, które usiłowały się dostać do getta i postrzelił 23-letniego Bienia Antoniego w lewą nogę. Przewieziono go do szpitala.

O godzinie 20.30 pol. 17-go kom. Imgrat Czesław, podczas służby na granicy getta, przy ul. Krochmalnej, użył broni przeciwko kilku osobom, usiłującym wejść do getta. Strzały spłoszyły te osoby.

5. o godzinie 9.35 pol. 25-go kom. Mazon Henryk, podczas służby na granicy getta, przy ul. Żelaznej róg Ceglanej strzelił do mężczyzny, usiłującego wejść do getta. Strzały chybiły, mężczyzna zbiegł.

k. 34, 6. O godzinie 8.40 pol. 22-go kom. Śtoski Stanisław, podczas służby na granicy getta, przy ul. Pańskiej, użył broni przeciwko mężczyźnie, który chciał wejść do getta. Mężczyzna zbiegł.

k. 35, 7. O godzinie 2.30 pol. 13-go kom. Jakubiak Wacław strzelił do mężczyzny, który niepostrzeżenie chciał się dostać do getta. Nieznajomy uciekł.

O godzinie 15.45. pol. 26-go kom. Matyński Feliks, podczas służby na granicy getta, przy ul. Pańskiej, użył broni przeciwko kilku złodziejom i przepędził ich nikogo nie trafiając.

O godzinie 20.30 pol 3-go kom. Romanowski Konrad, podczas służby na granicy getta, przy l. Pańskiej, użył broni przeciwko złodziejom i spłoszył ich, nikogo nie raniąc.

8. O godzinie 13-ej pol. 14-go kom. Wojtkiewicz Tadeusz, podczas służby na granicy getta, przy ul. Żelaznej, użył broni, przeciwko osobom, usiłującym wejść do getta. Wyżej wymienieni zbiegli.

k. 36, 9. O godzinie 12.30 pol. 22-go kom. Stocki Stanisław, podczas służby na granicy getta, przy ul. Mariańskiej, użył broni przeciwko kilku osobom, którzy usiłowali dostać się do getta. Zbiegli – bez zranienia.

O godzinie 15.40 w niezamieszkałym domu, przy ul. Twardej 23, wybuchł pożar, ugaszony przez straż.

k. 38.12, O godzinie 12-ej pol. 5-go kom. Szczotkowski Aleksander, zauważył na żydowskim cmentarzu bandytów, którzy napadli żyda uderzyli go nożem i zabrali mu rower. Policjant wystrzelił do nich, ale bandyci zbiegli.

O godzinie 18.50 w kawiarni, przy ul. Leszno 10, pod f-mą „Domański“, powstał pożar, który trwał całą noc i wreszcie został ugaszony przez straż.

k. 40, 16. O godzinie 0.30 pol. 12-go kom. Skomorowski Marian, podczas służby na ul. Tłumackiej użył broni przeciw kilku mężczyznom którzy usiłowali wtargnąć do synagogi i spłoszył ich nikogo nie raniąc.

17. O godz 5.10 pol. 1-go kom. Czatke Mieczysław, podczas służby na granicy getta, przy ul Żelaznej róg Prostej, użył broni przeciwko kilku nieznanym, usiłującym dostać się do getta. Osobnicy zbiegli.

k. 40. 19. O godzinie 12-ej wyłowiono z Wisły zwłoki mężczyzny, w wieku około lat 25. Na głowie i twarzy były rany, które wskazywały na mord. Zwłoki były w wodzie około 7 dni. Zamordowany był żydem.

k. 42 [powinno być 41] 20 W nocy z 19 na 20 zbiegło 9 żydów z centralnego aresztu przy ul. Gęsiej 24. Byli to: Gorman Dawid, Aurfeld Jankiel, Aurfeld Icek Szmul, Izdebski Abram, Kiszerman Szmul, Motyka Ignacy, Goldstein Jakub, Aurbach Moryc, Paserwa Szmul. Zostali oni aresztowani z polecenia władz niemieckich. Poszukiwania zostały bez rezultatu.

k. 42, 21 O godzinie 14-ej zostali aresztowani za wejście do getta bez pozwolenia, następujący policjanci: Radziszewski Antoni i Pawłowski Eugeniusz, obydwa z 7-go kom. Osadzeni ich w areszcie, przy ul Krochmalnej 29.

23. O godzinie 10-ej, pol. 23-go kom. Mucha Roman, podczas służby na granicy getta, przy ul. Krochmalnej, użył broni przeciwko mężczyźnie , który usiłował przejść ze strony żydowskiej na aryjską. Nieznajomy zbiegł.

k. 43, 23 O godzinie 19-ej został aresztowany ze szmuglowanym towarem w dzielnicy żydowskiej, pol. Lubryczyński Czesław, przez władze S.D. Z rozkazu podoficera S.D. przekazano go do aresztu, Krochmalna 29.

24 O godzinie 10.30 w mieszkaniu Grzybowicza Jana, ul Dobra 13, usiłował popełnić samobójstwo otwierając sobie żyły, 65-letni Celiński Aleksander, zam. Czerniaków 17. Prawdopodobnie był on pochodzenia żydowskiego. W ciężkim stanie przewieziono go do szpitala Ś-go Rocha.

O godzinie 13.55 pol 16-go kom. Baładyga Leon, podczas służby na granicy getta, przy ul. Pańskiej, użył broni przeciwko kilku osobom, usiłującym dostać się do domu nr 13, w celu kradzieży. Rabusie zbiegli.

O godzinie 14-ej pol. 20-go kom. Bromek Stanisław, podczas służby na granicy getta, przy ul. Twardej, użył broni przeciwko kilku osobom, usiłującym obrabować pusty dom. Złodzieje zbiegli.

k. 45. 28 O godzinie 11-ej pol. 7-go kom. Sawicki Stanisław, podczas służby obok muru cmentarza żydowskiego, na ul. Młynarskiej róg Ostroroga, wystrzelił kilka razy do szmuglerzy podających towar przez mur. Ci zbiegli.

k. 46. 29 O godzinie 20.05 pol. 9-go kom. Tomus Władysław, podczas służby na granicy getta na pl. Paryskim użył broni przeciwko nieznanemu mężczyźnie, który kradł węgiel w getcie. Rabuś zbiegł.

30 o godzinie 10-ej kap. 16-go kom. Gietling Edward użył broni przeciwko nieznanemu, który przechodził przez mur getta na ul Waliców róg Ceglanej. Mężczyzna zbiegł.

Listopad 1942

k. 49, 3. O godzinie 9.20 pol. Rojek Jan z 22-go kom. użył broni przeciwko szmuglerowi, który usiłował przejść przez mur, między ul. Krochmalną i Ciepłą na stronę aryjską. Mężczyzna wrócił się do getta.

k. 50. 4. O godzinie 10.30 pol. Kowalewski Stanisław z 22-go kom. użył broni przeciwko kilku nieznajomym, którzy usiłowali przez mur dostać się do getta. Nieznajomi zbiegli.

O godzinie 11.30 pol. Frelik Antoni z 26-go kom. użył broni przeciwko kilku nieznajomym, którzy na ul. Żelaznej, między Proszą i Ceglana, usiłowali przez mur wejść do getta. Mężczyźni zbiegli.

O godzinie 15.45 pol. Suchecki Jan z 22-go kom. na podwórzu domu, przy ul. Twardej 6 /getto/ znalazł zwłoki kobiety, którą zastrzelił nieznany sprawca. Okazało się, że jest to Żelazko Stefania, lat 28, zam. Długa 10.

k. 51 5. O godzinie 16.30 pol. 26-go kom. Weiner Henryk, podczas służby na granicy getta, przy ul. Ceglanej, użył broni przeciwko kilku osobnikom, którzy chcieli wejść do getta. Nieznajomi zbiegli.

6. O godzinie 14.25 pol. 26-go kom. Garczyński Aleksander, podczas służby na granicy getta, przy ul. Pańskiej, przed domem nr 69, użył broni przeciw Żydowi, który porozumiewał się z aryjczykami. Żyd zbiegł.

O godzinie 14.25 pol. 22-go kom. Kubisiewicz Antoni, podczas służby na granicy getta, przy ul. Prostej użył broni przeciwko mężczyźnie, który usiłował wybić otwór w murze. Nieznajomy zbiegł.

O godzinie 18.45 w niezamieszkałym domu przy ul. Krochmalnej 33 /byłe getto/ powstał pożar w lewym skrzydle, który straż ugasiła.

k. 52. 6 O godzinie 21.15 pol. 12-go kom. Komosa Adolf, podczas służby na granicy getta, przy ul. Białej, użył broni przeciwko mężczyźnie, który usiłował dostać się do getta. Mężczyzna zbiegł.

7. O godzinie 18.15 do mieszkania Kijewicza Bazylego, ul. Jakuboska 14, wtargnęło 6-ciu uzbrojonych bandytów, którzy zażądali gotówki. Żona Kijowicza podniosła alarm, więc bandyci zbiegli, zrabowawszy 40.000 zł. Podczas ucieczki postrzelili mieszkającą w tym domu Rękosz Helenę w lewą nogę. Kijewicz jest Ukrainką.

[UWAGA: SWW 18/310: Bazyli Kijowicz 1891 gr-kat, przemysłowiec, Wydział Prawny Un. Lwowskiego, oskarżony o to, że w latach 39-44 w Warszawie działał na szkodę Żydów, m.in: Borucha Gonczanskigo ... wymusił 17.600 [sklep bławatny Targowa 48] Bernarda Rojzena – nie dotrzymał umowy dzierżawy [właściciel fabryki mydeł, Grodzieńska 51 na Pradze] RG 21 11 45 – uniewinniony]

8. O godzinie 12.50 stwierdził pol. Major Tarwid, że pol. 22-go kom. Machalski Julian, podczas służby na granicy getta, prowadził szmugiel. Z polecenia Komendy został Machalski aresztowany i osadzony w areszcie, przy ul. Krochmalnej.

k. 53, 9 O godzinie 18.35 pol. Żatko [?] Mieczysław z 1-go kom. Podczas służby przy ul. Pawiej użył broni i dał dwa strzały do mężczyzny który chciał przejść przez mur getta. Strzały chybiły.

k. 55 12. O godzinie 18.45 zbiegli ze szpitala Św. Zofii następujący więźniowie: Puder Tadeusz, lat 34 zam. Białółka Dworska, przysłany z więzienia Mokotowskiego, Soroko Czesław, lat 42, zam. Tamka 34 m, 26, także z więzienia Mokotowskiego, Świerczewska Halina, lat 40 zam. Czackiego 6 m 17 z więzienia na Daniłowiczowskiej. Dozór nad nimi sprawował pol. Powierza Bolesław.

k. 62 30 Około godziny 6.30 na ul. Nowolipie, został aresztowany przez niemiecką policję, za szmugiel towarów do getta, pol. Gontarek Bolesław. Przekazano go do aresztu, przy ul. Krochmalnej 29.

O godzinie 14.30 na ul. Leszno, przy ul. Żelaznej został zatrzymany przez niemiecką policję, za szmugiel części zegarków z getta, pol. 3-go kom. Gruchalski Konstanty. Przesłano go do aresztu przy ul. Krochmalnej 29.

Grudzień 1942

k. 64 2. O godzinie 21.40 z aresztu centralnego dla żydów, ul. Gęsia 24, zbiegło 100-u cyganów, tam osadzonych. Pościg 16 policjantów niemieckich ujął 4-ch mężczyzn, a 20-a kobiet i 22 dzieci, których osadzono na razie w areszcie 5-go kom. Poszukiwania trwają nadal.

STYCZEŃ 1943

k. 88, 18 Zewnętrzna ochrona getta została wzmocniona przez żandarmerię niemiecką i policję granatową. Wszystkie osoby nie-żydzi, które miały prawo wstępu do getta, nie zostały tam wpuszczone. Do getta weszły oddziały SS, które przystąpiły do likwidacji getta. Przypuszczać należy, że getto ma być zupełnie zlikwidowane.

k. 91, 21 W dn. 18.19 i 20.1. w getcie przeprowadzona została częściowa likwidacja. Dn 18-go wyszedł transport, składający się z około 7000 Żydów, dn. 19-go transport 4000 żydów, 20-go z kilkuset. Likwidacji dokonała ekipa, składająca się z 40-tu funkcjonariuszy Go i 500 żandarmów. W czasie akcji było kilka przejawów obrony, żydzi ostrzeliwali żandarmów, z rewolwerów i rzucali granaty. Trzech żandarmów zostało zabitych, kilku rannych. Objawy te były sporadyczne, masowej akcji nie było. Wywieźć miano przeważnie osoby niezatrudnione lub pracujące w shopach o mniejszym znaczeniu dla wojska. Akcja ta w dniu dzisiejszym została zakończona. Żydzi wywiezieni zostali do Treblinki. Wagony były odkazane w Warszawie i pociągi te miały pierwszeństwo przed pociągami wojskowymi.

LUTY 43

k. 105– przed domem nr 17 przy ul. Czeczota został zabity strzałem w głowę nieznany mężczyzna, z wyglądu żyd. Żadnych dokumentów przy nim nie znaleziono.

k. 108. 16. Nadchodzą wiadomości, że żydzi w getcie mają zamiar zorganizować opór. Zbierane są składki, często o charakterze przymusowym na zakup broni. Spowodowało to wzrost cen na broń. Istnieje obawa, że część dobrej broni przesiąknie do getta, gdzie może łatwo wpaść w ręce Niemców. Policja gr. pełniąca służbę w getcie, stwierdza wielce agresywną postawę żydów. Mają miejsce nieustanne napady i usiłowania rozbrojenia pol. Policja niemiecka zaproponowała represje w postaci rozstrzeliwań, na co znów pol. gr. nie może się zdobyć. Ostatnio wzmogła się fala ucieczek żydów z getta. Komisarz do spraw żyd. Braun, projektuje, aby utworzyć w każdym domu w W-wie komisje, odpowiadające głową, za ukrywanie żydów. Twierdzi, że rozstrzelanie kilku Polaków z takiej komisji położy kres ukrywaniu żydów.

k. 111. 23 Plutonowy Antoni Masłoński został wezwany przez 2-ch mężczyzn ze znaczkami swastyki, aby zatrzymał 2-ch żydów, którzy skryli się na ul. Łuckiej. Gdy policjant wszedł do sieni został uderzony żelazem w głowę i zrabowano mu rewolwer z nabojami. Przybyła pomoc policyjna zatrzymała Zbigniewa Mroza, lat 17, zam. przy ul. Marszałkowskiej 14 i Michała Ziarkowskiego, lat 18 zam. w Otwocku. Obaj zatrzymani twierdzą, że dokonali napadu nie w celach rabunkowych, lecz z polecenia polskiej organizacji politycznej.

24. Na ul. Świętojskiej zatrzymani zostali Henryk Dubiel lat 22, zam. przy ul. Czerniakowskiej 156 i Gierszon Peres, lat 14, zam. ul. Świętojskiej 34. Przy Dubielu znaleziono 21 sztuk naboju, kal. 7,65. Oświadczył on, że przemycił broń do getta.

k. 112 27. **Policja granatowa otrzymała polecenie zabijania na ulicy wszystkich napotkanych żydów, bez uprzedzenia.**

MARZEC 43

K. 115 4. – zabity Aleksander Reszczynski, podpułkownik PP

k. 119, 13 W godzinach rannych wywiadowca policji granatowej zatrzymał na ul. Leszno 2-ch żydów, którzy wydali mu się podejrzani. Żydzi zaczęli uciekać, w czasie ucieczki użyli broni i zabili wartownika niemieckiego, który chciał ich zatrzymać. Wywiadowca również użył broni, raniąc jednego z żydów. Przy rannym znaleziono pistolet i amunicję. Na odgłos strzałów przybiegł jeszcze jeden wartownik niemiecki, który zatrzymał drugiego uciekającego. W czasie eskortowania zatrzymanego na konwój napadła grupa żydów, chcąc go odbić. Wywiązała się obopólna strzelanina. W wyniku której zostali ranni dwaj Niemcy i wywiadowca Wasilewski. Eskortowany żyd został zabity. Wieczorem tego dnia Niemcy w odwecie zabili około trzystu żydów,

k. 120. 22 O godz. 20-ej do mieszkania nr 22 domu 26 przy al. Jerozolimskich przybyło 7-miu uzbrojonych w rewolwery mężczyzn, którzy po sterroryzowaniu domowników, weszli do pokoju Tadeusza i Marii Rembowksich, /znanych agentów Go żydów/. W pokoju u Rembowskich pozostali do godz. 7.30 rano następnego dnia. Przed wyjściem zastrzelili Rembowskiego i ciężko ranili Rembowską, która została przewieziona do lecznicy Omega.

k. 122 – 26 marca – odbicie więźniów na Długiej – akcja pod Arsenalem

BRAK kwiecień – październik 43

k. 123 LISTOPAD 43

k. 126 1 O godzinie 17.40 do Gospody Warszawskiej przy ul. Nowogrodzkiej nr 28 przybyło 8-iu osobników, doszli do stolika, gdzie siedziało cztery osoby, kazali podnieść ręce do góry, jedną osobę zastrzelili, był to Skosowski Leon, agent Go, zam. ul. Teresy 2.

O godz. 18.30 pięciu nieznanych osobników uzbrojonych w krótką broń palną, wtargnęło do mieszkania Wickengagen Heleny, obywatelki niemieckiej, zam. Dobra 2 m 51, zastrzelili jednego mężczyznę Lubicz-Chodzewski Jerzy-Stefan, ur 2.10.1916 r i Litwińczyk Alinę ur 6.8.1916. Zastrzelone osoby były prawdopodobnie żydami.

k. 138, 9 Komuniści usiłowali dokonać napadu na niemiecką radiostację [w] CIWF-ie. Napad nie udał się i w pogoni za jego sprawcami trzech z nich zabito. Jednego w tramwaju „7” na szosie bielańskiej, drugiego na ul. Podczaszyńskiego, wreszcie trzeciego na u. Marymonckiej. Wszyscy trzej zabici byli żydami.

k. 143, 10. Komenda Schupo zarządziła z dniem 10.11. redukcję oddziału strzeżenia getta z 300 szeregowych policji polskiej do 155. Uzyskana w ten sposób oszczędność będzie zużyta w służbie ogólnej. Dowódcą oddziału strzeżenia getta jest st. sierżant Jarmański. Dowódcami plutonów są trzej sierżanci, pisarzem jest plutonowy. Wartownia główna mieści się przy ul. Ciepłej 13, Nadzór służbowy powierzono por. Piskozubowi z OWK. Oddział strzeżenia getta jest włączony organizacyjnie do OWK.

K. 149 15. O godzinie 19-ej na ul Dobrej róg Leszczyńskiej został zastrzelony przez policję niemiecką Kornicki Józef, ur 17.12.1900 w Lidzie prawdopodobnie żyd.

k. 160 , 22 Za murami getta przy ul. Dzikiej uruchomiona została jakoby komora gazowa, w innym miejscu na terenie getta w krematorium pali się masowo zwłoki wykopywane z różnych miejsc straceń.

k. 167, 26 W ostatnim czasie rozpoznano i zabito wielu ukrywających się Żydów. Między innymi zabity historyk sztuki Alfred Lauterbach wraz z żoną oraz Janina Aszkenazy, córka profesora Aszkenazego.

Go zlikwidowało drukarnię „Reflektor“ przy ul. Nowiniarskiej nr 14 aresztując jej kierownika Marczaka Ludomira oraz 14 Żydów, pracowników drukarni. Poza tym aresztowano niejaką Danekową, a brat jej, zamieszkały przy ul. Obozowej 76 jest zagrożony.

GRUDZIEŃ 1943

k. 177; 3 Warunki w obozie na Gęsiej coraz cięższe. Największą brutalnością odznacza się polski personel obozu. Na terenach przyłączonych ostatnio do obozu przebywa 10.000 Żydów z Grecji. Są oni zatrudniani przy budowie nowych baraków dla powstającego obozu dla Polaków, mającego pomieścić około 40.000 osób.

k. 192; 16 Na ul. Wroniej przed fabryką „Borman i Szwede“ znalezione zostały nogi ludzkie, obcięte do kolan, wyglądające na kobiece, zapakowane w torbę papierową.

k. 197; 22 W piwnicach domu przy ul. Królewskiej Go wykryło 62 Żydów. Posiadali oni duże zapasy żywności, broni i amunicji. Wszyscy zostali zamordowani.

O godzinie 8.30 do fabryki Gołębiowskiego Wiktora, ul. Madalińskiego nr 67, wtargnęło 6-ciu uzbrojonych osobników, którzy usiłowali steroryzować właściciela, lecz na skutek wszczętego alarmu zbiegli. Dwóch z nich ukryło się w mieszkaniu dozorca domu przy ul. Andrzeja Boboli nr 6, gdzie zostali zastrzeleni przez policję niemiecką. Okazali się oni Żydami.

W grudniu napady rabunkowe 379

Czy część napadów to szantaże na ukrywających się Żydach?

STYCZEŃ 1944

k. 214 7, Na ul. Ordona przed domem nr 5 zastrzelony został przez patrol Sipo Żyd posiadający kartę rozpoznawczą na nazwisko Iwanek Eugeniusz, zam. ul. Ordona 50 m, 32.

k. 226; 18 Dozorca domu przy ul. Krochmalnej 3 doprowadził do Go 10-letnią Żydówkę, Kalmus Danutę, którą Go zamordowało.

k. 233; 23 Cegła z rozbiórki w ghetcie była dotąd ładowana na wagony i wysyłana do Białej Podlaskiej. Obecnie zmieniono kierunek i wysyła się ją do Kuluszek, około 20 wagonów dziennie.

k. 237; 27, Na gruzach posesji Pańska 24/26 zostały znalezione w worku zwłoki kobiety, lat około 35.

LUTY 1944

1. zamach na Kutscherę – dużo szczegółowych informacji

4. W mieszkaniu własnym przy ul. Piusa 5 m 7 zostały zastrzelone przez policję niemiecką z Żyrardowa podejrzane o pochodzenie żydowskie Dudzińska Halina i Gumowska Helena.

W jednym z domów przy ul. Podchorążych aresztowano kilku ukrywających się Żydów wraz z rodziną dozorca, który ich ukrywał.

k. 250; 5 O godz 8.30 przy ul. Krochmalnej nr 10 i Rynkowej nr 9 znalezione zostały zwłoki kobiety NN. Poćwiartowane w workach. Przy ul. Krochmalnej nr 10 leżał korpus, a głowa, prawa ręka i prawa noga przy ul. Rynkowej nr 9.

k. 252, 7. W obozie przy ul. Gęsiej internowano żydów obywateli argentyńskich.

W domu przy ul. Mokotowskiej 1, funkcjonariusz Kripo, Majer wykrył kryjówkę Żydów oraz skład broni.

10 O godz. 16-ej do mieszkania Zaczynskiej Eleonory, przy ul Górskiej 9a, wtargnęło 3-ch osobników, podających się za urzędników Go, którzy pod pretekstem poszukiwania Żydów, zrabowali 2 sznury pereł japońskich, parę kolczyków z perłami i brylantami, broszkę złotą z brylantem, pierścionek złoty z rubinami i brylantem, bransoletę złotą plecioną, bransoletkę złotą wysadzaną brylantami, 2 wisioriki złote wysadzone rubinami, pelerynę z nurków, pelerynę z gronostajów, futro karakułowe damskie oraz większą ilość kuponów materiałów wełnianych.

k. 259; 13, O godz. 19-ej na terenie fortu Bema został zastrzelony przez wartownika wojskowego nieznany osobnik. Na podstawie oględzin stwierdzono, że był to Żyd.

14 W domu przy ul. Karolkowej 45, w śmietniku znaleziono głowę kobiety, zawiniętą w papier.

k. 260; 14, O godz. 14-ej na terenie Czerniakowa Miasto-Ogród w pobliżu ul. Ciachowskiego znaleziono zwłoki kobiety. Była to Żydówka.

k 271; 24 O godz 7-ej Go przy pomocy żandarmerii i policji granatowej zrewidowało lokale, strychy i piwnice domu przy ul. Ciepłej 6. Poszukiwano broni i żydów. Zabrano dwie osoby nieposiadające kart pracy.

k. 272; 24 W gehtcie trwa praca nad rozbiórką murów i uprzątnieniem terenu. Akcja ta przynosi wielkie zyski Niemcom, prowadzącym roboty, gdyż w rozbieranych mieszkaniach natrafiają oni na ukryte w murach złoto i pieniądze.

k.275; 28. Około godz 17-ej na strychu domu przy ul. Krochmalnej nr 15 znaleziono zwłoki mężczyzny lat około 40, z raną postrzałową głowy o wyglądzie żyda, przy którym nie ujawniono żadnych dowodów osobistych. Z wyglądu i położenia zwłok należy przypuszczać, że zostały tam przyniesione.

MARZEC 1944

k. 278 2 Kripo aresztowało Graboską Stanisławę, zam. na Żoliborzu ponieważ stwierdzono przynależność jej do trzech liter a poza tym udowodniono żydowskie pochodzenie. Przekazano ją do Go.

Członek komitetu nad Żydami Jaworski Jan, został aresztowany przez Kripo w momencie, gdy wychodził ze sklepu ze słodyczmi /sklep Ciecierzyńskiego/ przy ul. Mokotowskiej, gdzie złożył okup za zwolnienie aresztowanych Żydów. Przy Jaworskim znaleziono notatnik z szeregiem nazwisk oraz fałszywą legitymację na nazwisko Zygałdewicza.

k. 280 3, W domu przy ul. Koźlej 9 Go zatrzymało około 30 ukrywających się Żydów.

k. 282 6. W szpitalu św Stanisława na Woli aresztowano intendenta tego szpitala Skoczka. Skoczek przesłuchiwany i bity na miejscu wskazał miejsce ukrycia broni i amunicji /worek amunicji, worek broni krótkiej oraz 3 Schmeisery/. Prócz Skoczka Go aresztowało szereg pracowników miejskich szpitala.

k. 284, 7. Przy ul. Grójeckiej 81 w zabudowaniach ogrodnika Wolskiego aresztowano ukrywających się tam 38 Żydów. Między nimi znajdowało się kilkudniowe dziecko. Żydzi ci ukrywali się w wygodnych urządzonej suterynach cieplarni. Posiadali tam wodę, łazienkę i elektryczność. Żywność dostarczał im ogrodnik Wolski. W schronieniu tym przebywali żydzi od 5 marca 1943 r. Byli to bogaci i znani na terenie

23 komisariatu ludzie /piekarz Gitter, restaurator Rawicz, dr Cendrowicz i inni/. Żandarmeria niemiecka wykryła ich na podstawie doniesienia. Przy likwidacji tego schronienia była również policja z 23 kom. Żydów zabrano i wywieziono wraz z majątkiem /futra, biżuteria, 4 kg złota itp./. Ciepłarnię i całe urządzenie zniszczono granatami i spalono. Wolskeigo zaś wraz z siostrą i siostrzeńcem aresztowano, jego mieszkanie prywatne opieczętowano.

k. 286. 9 – zabitych na ulicy zawożą do prosektorium

k. 287, 9. O godz. 18-ej do mieszkania Piotrowskeigo Adama, szewca, przy ul. Wolskiej 16, wtargnęło kilku osobników, w tym 3-ch w mundurach Wehrmachtu, uzbrojonych w pistolety maszynowe, którzy pod pretekstem poszukiwania żydów zrabowali: garderobę, obuwie, bieliznę i biżuterię ogólnej wartości 35.000 zł oraz 20.400 zł. Gotówki. Napastnicy rozmawiali wyłącznie po niemiecku.

k. 290; 12. Na niezabudowanym placu przy ul. Zamojskiego znaleziono paczki w papierowym opakowaniu, zawierające poćwiartowane zwłoki kobiety.

k. 293 15. Aresztowana została Kirchmayer Wanda, zam. ul. Sienna nr 17, jest ona podejrzana o kolportaż. W związku z wykryciem schronu z żydami przy ul. Grójeckiej 81 aresztowani zostali, ukrywający się pod fałszywymi dokumentami i opiekujący się tym schronem dr Ringelblum, Melmanowa, Zenia Hanari oraz dr Steinbok z firmy Scholl.

k. 299; 17 W ruinach getta rozstrzelano 100 osób, w tym wiele kobiet

k. 301, 20. W obozie na terenie byłego ghetta przebywa obecnie około 10.000 Żydów z Polski, Francji, Belgii, Holandii i Grecji. Wśród nich znajduje się pewna ilość Polaków ujętych w Warszawie w ulicznych łapankach.

k. 304; 22. W domu przy ul. Orlej 12 wykryto kryjówkę z Żydami. Znaleziono tam również 2-ch niemieckich dezertów oraz radiowy aparat i broń.

k. 307 Do pewnej restauracji przy ul. Krochmalnej często przychodzi w towarzystwie strażników grupka młodych ludzi – żydów zatrudnionych na terenie getta w krematorium. Żydzi ci w rozmowie z przygodnymi gośćmi wspomnianego lokalu podkreślają, że są gotowi przystąpić do każdej najbardziej niebezpiecznej pracy, byle ich tylko uratować – tzn odbić. Rozporządzają oni podobno rewelacyjnym materiałem w odniesieniu do tego, co dzieje się poza murami ghetta.

k. 308, 27 O godz. 20-ej w domu nr 6 przy ul. Sewerynowa został zastrzelony przez polię niemiecką Centnerszwer Mieczysław, żyd.

KWIECIEŃ 1944

k. 321, 5 – Grupa konfidentów Go referatu IV N dokonała wypadu na mieszkanie niejakiego Ostrowskiego, zam. przy ul. Wareckiej 3 m 3, gdzie znalazła 2-ch ukrywających się żydów, ci po doszczętnym ich obrabowaniu zostali zabici. Sprawców zabójstwa zatrzymało schupo, lecz na interwencję Go zostali zwolnieni. W ostatnich dniach aresztowano działaczy żydowskich Mamrota i Szmoraka.

k. 324; 7 – O godz 5-ej oddziały wojskowej przy udziale kripo i Go w ogólnej liczbie 2500 ludzi przeprowadzały blokadę części Żoliborza od placu Wilsona do Wisły. Zatrzymano 430 osób, w tym około 40 żydów. Znaleziono jeden ckm, kilka pistoletów maszynowych i zlikwidowano skład amunicji PPR.

k. 340; 23 O godz. 9.30 na pl. Krasińskim przed domem nr 3 znaleziono zwłoki żyda nieznanego nazwiska.

k. 343, 26. Akcja „1005“ prowadzona jest na cmentarzu żydowskim, gdzie jak wiadomo tracono nie tylko żydów ale i Polaków.

